МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ Й НАУКИ УКРАЇНИ
Карпатський університет імені Августина Волошина

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ВИКЛАДАННЯ, ВИВЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

у Карпатському університеті імені Августина Волошина

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Карпатського університету
ім. А. Волошина
від «31» серпня 2023 р. №8

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказом ректора Карпатського університету
ім. Августина Волошина
від № «01» вересня 2023 р. №01-09\01О

м. Ужгород, 2023

ВСТУП

Світова глобалізація вимагає ефективних інструментів міжкультурної комунікації між представниками різних культур. Одним із ключових інструментів такої комунікації слугує англійська мова, що сьогодні справедливо вважається мовою міжнародного спілкування. Володіння англійською мовою відкриває двері до нових можливостей, сприяє побудові глобальних партнерств та створенню інноваційних міжнародних проектів, є універсальною платформою для знайомств, спілкування, освіти, кар'єри, досягнень та розвитку, а також розширенню культурного пізнання особистості, адже вона є мовою сучасного мистецтва: літератури, музики та інших його форм.

Англійська мова є невід'ємною складовою успіху та перспективним ключем для навчання та здобуття освіти у сучасному світі. Провідні європейські та світові університети пропонують освітні програми навчання англійською мовою для студентів з різних країн. Вивчення англійської мови відкриває безліч можливостей, серед яких: доступ до значного обсягу освітньо-наукових ресурсів, що сприяють поглибленню знань у різних галузях; отримання міжнародного досвіду рамках участі в обмінних програмах, стажуваннях та інших міжнародних проектах; можливість пізнання інших культур; збагачення своїх знань та набуття цінного міжкультурного досвіду.

Англійська є основною мовою сфери наукових досліджень та академічного обміну інформацією, адже більшість наукових статей, матеріали конференцій та академічних видань публікуються саме англійською, що дозволяє науковцям з усього світу спілкуватися у суміжному колі інтересів або поза ним, обмінюватися думками та співпрацювати у міжнародному науковому середовищі, що, у свою чергу сприяє швидкому поширенню нових відкриттів і досягнень у науці.

Вміння ефективно комунікувати англійською мовою є беззаперечною перевагою у майбутньому працевлаштуванні та кар'єрному зростанні випускників, адже такі навички вважаються важливим фактором успіху в конкурентному робочому середовищі та надають значну перевагу при пошуку роботи і розвитку кар'єри у буль-якій сфері діяльності (бізнес, ІТ-технології, управління, маркетинг, консалтинг тощо). Сьогодні широкого розвитку отримали міжнародно-орієнтовані компанії, або такі, що володіють офісами та філіями в різних країнах світу і запрошують співробітників, в тому числі для дистанційної співпраці, здатних до ефективного використання мовних навичок англійської у процесі професійної діяльності, серед яких: презентації проектів, в тому числі міжнародних, результативна робота в команді з колегами-іноземцями, комунікації з міжнародними партнерами та клієнтами тощо.

Карпатський університет імені Августина Волошина (далі – Університет) є багатогалузевим вищим навчальним закладом, що провадить інноваційну освітню діяльність за кількома ступенями вищої освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії), проводить наукові дослідження (фундаментальні та\або прикладні), а також науковим і методичним центром, що має розвинену інфраструктуру навчальних та наукових підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність.

Університет, на вимогу модернізаційних процесів в освітньому просторі України, національних цілей удосконалення викладання, вивчення та використання англійської мови та нагальних потреб учасників освітнього процесу, - усвідомлює важливість для здобувачів вивчення та оволодіння англійською мовою як засобом спілкування, пізнання, самореалізації та соціальної адаптації в полікультурному світі з метою підвищення своєї конкурентоспроможності під час економічної та соціальної євроінтеграції.

Важливість ролі англійської мови в освітньо-науковому просторі зумовлене низкою чинників, серед яких:

- ✓ слідування стандартам вищої освіти у напрямку формування іншомовної компетентності;
- ✓ спрямування вищої освіти у напрямку інтернаціоналізації;
- ✓ забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних науковців та випускників на національному та міжнародному рівнях;
- ✓ участь у програмах академічної мобільності здобувачів освіти;
- ✓ реалізація принципу освіти впродовж життя;
- ✓ розширення міжнародної та міжкультурної комунікації;
- ✓ підготовки конкурентоспроможних фахівців нового покоління, що відповідають вимогам сучасних роботодавців;
- ✓ підвищення кваліфікації та професійне вдосконалення тощо.

Для підвищення якості надання освітніх послуг, розширення міжнародних освітньо-наукових зв'язків Університет впроваджує сучасні підходи до викладання, вивчення та використання англійської мови у освітньо-науковому процесі.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Концепцію розвитку викладання, вивчення та використання англійської мови у Карпатському університеті імені Августина Волошина (далі – Концепція), що відповідає системі забезпечення якості освіти в Університеті, розроблено на вимогу змін у національній системі вищої освіти, загальноєвропейських вимог щодо досягнення певних кваліфікаційних рівнів та оволодіння здобувачами навичок ефективної комунікації та відповідно до:

- ✓ нормативних документів Міністерства освіти й науки України (зокрема: Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Методичних рекомендацій щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України (Наказ №898 від 25.07.2023) та інших);
- ✓ Стандартів вищої освіти;

- ✓ проекту Концептуальних засад державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти, що передбачає до 2025 року володіння іноземною мовою випускниками на рівні можливості повноцінної їх участі у освітньому та професійному житті на національному та міжнародному рівнях (рівень B2);
- ✓ рекомендації Ради Європи з мовної освіти щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя (Lifelong learning):
- ✓ Стратегії розвитку Карпатського університету імені Августина Волошина на 2024 – 2030 роки.

1.2. Концепція направлена на: формування культури якісного викладання, вивчення та використання англійської мови в Університеті із залученням всіх внутрішніх заінтересованих осіб (адміністрації, керівників середньої ланки, викладачів, здобувачів), що усвідомлюють важливість активної підтримки цілей, визначених Університетом у цьому напрямку, особистих переваг від оволодіння англійською мовою; забезпечення якісного викладання англійською мовою навчальних дисциплін, зокрема: англійської мови за професійним спрямуванням (далі – АМПС), англійської мови для академічних цілей (далі – АМАЦ), фахових дисциплін англійською мовою викладання (далі – ФДАМ); активне використання англійської мови у процесі наукових досліджень, практичного навчання, стажування, підвищення кваліфікації кадрів тощо.

1.3. Концепція враховує рівні володіння англійською мовою за Загальноєвропейською рамкою щодо питань мовної освіти:

Елементарний користувач (A)	A1	інтродуктивний
	A2	середній
Незалежний користувач (B)	B1	рубіжний
	B2	просунутий
Досвідчений користувач (C)	C1	автономний
	C2	компетентний

Використання шкали рівнів у практиці викладання англійської мови має на меті підвищити якість вивчення та викладання іноземної мови, а також зробити оцінювання рівня володіння іноземною мовою прозорим та відповідним європейським стандартам.

1.4. Метою Концепції є забезпечення в Університеті належних умов для формування та розвитку культури якісного викладання, вивчення та використання англійської мови з метою розвитку англомовної освіти та інтеграції зацікавлених сторін у світовий освітньо-науковий простір.

1.5. Відповідно до мети Концепції сформульовано наступні завдання:

- ✓ визначити ефективні інструменти у напрямку розвитку викладання, вивчення та використання англійської мови в Університеті;
- ✓ впровадження розвитку англійської мови як частини узгодженої загальної корпоративної культури Університету;
- ✓ розвивати іншомовну комунікативну компетентність для здійснення освітньо-наукової та професійної діяльності;
- ✓ організовувати та здійснювати координаційні заходи з формування культури якісного викладання, вивчення та використання англійської мови;
- ✓ здійснювати контроль успішності Концепції;
- ✓ забезпечити ефективну взаємодію між зацікавленими сторонами у процесі викладання, вивчення та використання англійської мови;
- ✓ дотримуватись адекватного балансу теоретичного та практичного навчання;
- ✓ забезпечувати зрозумілу, прозору системи оцінювання здобувачів;
- ✓ сприяти міжнародній мобільності здобувачів;
- ✓ підвищувати професійну кваліфікацію викладачів, що забезпечують викладання дисциплін АМПС, АМАЦ та ФДАМ;
- ✓ заохочувати здобувачів та викладачів до участі у міжнародних проектах для проведення спільних наукових досліджень та публікацій наукових доробків у наукових виданнях.

2. ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УНІВЕРСИТЕТІ

2.1. Університет створює умови для належного викладання, вивчення та використання англійської мови, націлені на формування комунікативної компетенції, що забезпечить володіння мовою відповідно до міжнародних стандартів та високий рівень комунікації у всіх сферах діяльності.

2.2. Для формування англомовної комунікативної компетентності та мотивування щодо вивчення англійської мови, Університет:

- ✓ включає розвиток англомовної компетентності до пріоритетних напрямів своєї освітньо-наукової діяльності;
- ✓ добирає методи навчання та викладання, що враховують професійні потреби зацікавлених сторін та сприяють досягненню програмних результатів навчання дисциплін АМПС, АМАЦ та ФДАМ;
- ✓ надає пріоритет практичній та проектній роботі із використанням сучасних технічних можливостей (мультимедійних засобів, аудіо та відеоматеріалів, тематичних платформ, мережі Інтернет тощо);
- ✓ стимулює до формування продуктивного англомовного середовища;
- ✓ формує чіткий та зрозумілий алгоритм дій, план моніторингу, прозорі форми, критерії та індикатори оцінювання результатів у напрямку вивчення англійської мови;
- ✓ організовує взаємодію між різними групами зацікавлених у вивченні англійської мови сторін, забезпечує координацію та узгодження дій між ними;
- ✓ забезпечує проведення англомовних освітньо-культурних та науково-практичних заходів різних форматів (лекції, тренінги, дискусійні клуби, семінари, майстер-класи, конференції тощо), в тому числі із запрошенням гостьових лекторів, іноземних викладачів, фахівців-практиків;

- ✓ забезпечує вільний доступ до інформаційних англомовних ресурсів, онлайн платформ, міжнародних бібліотечних ресурсів;
- ✓ сприяє формуванню ініціативи у вивченні англійської мови та, за результатами проміжкових етапів формування комунікативної компетенції, забезпечує стимулювання викладачів, винагородження найбільш успішних студентів;
- ✓ визнає в освітньому процесі результати навчання, здобуті здобувачами у неформальній та інформальній освіті англійською мовою;
- ✓ заохочує здобуття міжнародного досвіду: стажування, практики, програми обміну та підвищення кваліфікації тощо;
- ✓ залучає стейкхолдерів та їх представників до модернізації змісту робочих програм з АМПС та фахових дисциплін, які викладаються англійською мовою.

2.3. Для діагностики рівня володіння англійською мовою серед здобувачів першого року навчання бакалаврських програм здійснюється вхідний контроль, за результатами якого формуються групи з вивчення АМПС відповідно до рівня такого володіння. Якщо зафіксований рівень, нижчий за B1, здобувачам пропонується додатковий (інтенсивний) курс до досягнення та підтвердження вищезазначеного показника. Від вхідного контролю визначення рівня володіння англійською мовою звільняються здобувачі вищої освіти, що володіють міжнародними мовними сертифікатами (TOEFL, IELTS, PTE та іншими) із зазначеним рівнем не нижче B2.

2.4. Здобувачі вищої освіти, що опановують одну із освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вивчають АМПС у достатньому для формування англомовної комунікативної компетентності обсязі. З метою поглиблення набутих знань, здобувачі мають можливість відвідувати факультативно мовний інтенсив з англійської, що забезпечується Університетом.

2.5. Для здобувачів, що опановують одну із освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти, дисципліна АМАЦ передбачена як вибіркова. Проходження передбачених навчальним планом практик для студентів-магістрів відбувається із застосуванням мов Європейського союзу, в тому числі англійської.

2.6. Для здобувачів, що опановують освітню програму третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, дисципліна АМАЦ передбачена як обов'язкова до вивчення.

2.7. Для організації навчання використовуються зовнішні фахові навчальні ресурси англійською мовою, зокрема відкриті освітні ресурси (Open Educational Recourses).

2.8. Оцінювання якості та повноти засвоєння компетентностей дисциплін АМПС відбувається відповідно до загальної системи оцінювання в Університеті. Передбачено, що мова виконання та захисту кваліфікаційних/дипломних робіт (якщо інше не визначено освітньою програмою) - українська. За заявою здобувача, Ректором Університету приймається рішення щодо виконання та/або захисту кваліфікаційних/дипломних робіт іноземною мовою, зокрема англійською.

2.9. Освітні програми, що створені для навчання іноземних громадян та осіб без громадянства, які здобувають вищу освіту, можуть передбачати викладання та оцінювання мовами Європейського Союзу, зокрема англійською.

2.10. Вивчення ФДАМ є рекомендованим до поєднання з класичним опануванням фахових дисциплін державною мовою та перспективним напрямком, що враховує фахову специфіку та спрямоване на реалізацію завдань професійної діяльності конкурентоспроможного фахівця.

3. ВИКЛАДАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТІ

3.1. Університет забезпечує сталий професійний розвиток науково-педагогічних працівників, задіяних у викладанні дисциплін АМПС, АМАЦ та ФДАМ із залученням досвідчених сертифікованих тренерів та необхідних ресурсів. До викладання вищезазначених дисциплін допускаються науково-педагогічні працівники, які володіють англійською мовою на рівні, що не нижчий за B2, що засвідчують міжнародні та інші визнані сертифікати, міжнародний досвід або відповідна освіта.

3.2. Викладання дисциплін АМПС, АМАЦ та ФДАМ забезпечується відповідно до програм, що отримали позитивний відгук від кваліфікованих англомовних експертів. Формування робочих програм/силабусів АМПС відбувається із залученням викладачів ФДАМ та/або викладачів фахових дисциплін з метою забезпечення актуального профільного наповнення програми.

3.3. Університет забезпечує науково-педагогічних працівників, задіяних у викладанні дисциплін АМПС, АМАЦ та ФДАМ сучасними автентичними (оригінальними) чи вітчизняними навчально-методичними матеріалами для ефективної організації навчального процесу (разом з тим викладач у освітньому процесі повинен виявляти гнучкість і креативність та використовувати різноманітні додаткові джерела інформації для підготовки навчальних матеріалів), а також гарантує сприяти підвищенню їх англомовної компетентності шляхом: проходження цільових мовних курсів, перепідготовки, тренінгів із залученням досвідчених сертифікованих англомовних тренерів (експертів, науковців, фахівців-практиків), реалізації міжнародної академічної мобільності науково-педагогічних працівників, їх міжнародному стажуванню, науковій співпраці та участі у заходах, які

забезпечують удосконалення методики викладання та підвищення рівня володіння англійською мовою.

3.4. Університет сприяє впровадженню інноваційних форм викладання ФДАМ з урахуванням найкращих вітчизняних та міжнародних практик (діалогічних методів навчання, семінарів-дискусій, проблемного навчання (створення проблемної ситуації), інструментально-логічних тренінгів, мозкових штурмів; контекстного навчання, організаційно-діяльнісних ігор, комплексних завдань, інтерактивних та імітаційних ігор, тренінгів з розвитку тощо).

3.5. Університет запроваджує різні форми стимулювання та заохочення викладачів фахових дисциплін англійською мовою, викладачів англійської мови за професійним спрямуванням, серед яких: встановлення премій, надбавок; застосування повної або часткової компенсації витрат на сертифікацію (підтвердження рівня володіння мовою), надання пріоритету у доступі до програм академічної мобільності, компенсація витрат на публікацію результатів наукових досліджень, що публікуються у міжнародних наукометричних базах тощо.

Викладання іноземної мови професійного спрямування передбачає використання всебічного комплексного підходу, спрямованого на досягнення цілей та очікуваних результатів. Науково-педагогічні працівники повинні демонструвати гнучкість та студенто-орієнтований підхід для формування ефективної взаємодії у напрямку забезпечення належних умов для формування та розвитку культури якісного викладання, вивчення та використання англійської мови.

ПЛАН
заходів, спрямованих на виконання Концепції розвитку викладання, вивчення та використання англійської мови у Карпатському університеті імені Августина Волошина
на 2023-2024 навчальний рік

№	Назва заходу	Термін виконання	Відповідальні особи
1.	Актуалізація кількості кредитів ЄКТС, що відводяться на курс іноземної мови (АМПС, АМАЦ) та внесення змін у навчальні плани Університету (за необхідності)	До початку навчального року	Завідувачі кафедр, Гаранти освітніх програм
2.	Розробка завдань для проведення вхідного тестування на визначення рівня володіння англійською мовою здобувачів першого року навчання	До початку навчального року	Якименко О.С.
3.	Актуалізація змісту, форм викладання, завдання для проведення контролю дисциплін АМПС, АМАЦ	До початку навчального року	Якименко О.С.
4.	Планування програми факультативного курсу з англійської мови	До початку навчального року	Якименко О.С.
5.	Проведення вхідного тестування на визначення рівня володіння англійською мовою здобувачів першого року навчання	Вересень 2023	Куратори академічних груп
6.	Формування груп з вивчення дисципліни АМПС за результатами вхідного тестування на визначення рівня володіння англійською мовою здобувачів першого року навчання	Вересень 2023	Куратори академічних груп
7.	Організація інтенсивного курсу вивчення англійської мови для викладачів Університету	Жовтень 2023	Горват Т.Ю.
8.	Залучення гостьових лекторів, іноземних викладачів, фахівців-практиків для проведення тематичних фахових лекцій (відповідно до спеціальностей та освітніх програм) англійською мовою	Протягом року	Завідувачі кафедр, Гаранти освітніх програм
9.	Підготовка тез доповідей англійською мовою на щорічну міжнародну конференцію Університету	Листопад 2023	Здобувачі, викладачі

10.	Опитування здобувачів щодо якості викладання дисциплін АМПС, АМАЦ та ФДАМ	Грудень 2023	Горват Т.Ю.
11.	Організація зустрічей англомовного клубу спілкування для здобувачів освіти	Протягом року	Студентське самоврядування
12.	Лекція гостьових спікерів (теми відповідно до спеціальностей\ до профільних напрямів)	Березень 2024	Горват Т.Ю.
13.	Науково-практичний семінар на тему «Використання англійської мови на практиці»	Квітень 2024	Горват Т.Ю.
14.	Науково-практичний семінар для науково-педагогічних працівників з підготовки до складання міжнародного іспиту з англійської мови	Травень 2024	Горват Т.Ю.
15.	Проведення вихідного тестування на визначення рівня володіння англійською мовою здобувачів першого, другого та третього року навчання	Травень 2024	Якименко О.С.